

Ορθόδοξος Συναξαριστής :: <https://www.saint.gr>

Σύναξη της Παναγίας της Σκριπούς στον Ορχομενό

Επισκεφτείτε τον ιστοχώρο μας στην διεύθυνση: <http://www.saint.gr/4121/saint.aspx> για περισσότερες πληροφορίες για τον βίο (ονόματα, βίντεο, ακολουθίες, φωτογραφίες κτλ) καθώς και για τυχών ενημερώσεις - διορθώσεις.

Τελευταία ενημέρωση βιογραφίας: 25/6/2011 6:40:00 μμ
Δημιουργία εγγράφου: 22/02/2025 14:48:55

Σύνοψη

Τύπος εορτής: Εορτάζει στις 10 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους.

Ημ/νια Βίου: 25/6/2011 6:40:00 μμ

Βιογραφία

Η μονή της «Παναγίας Σκριπού» (ή Ορχομενιώτισσας) της Βοιωτίας, κοντά στον αρχαίο Ορχομενό, περιλαμβάνει το πιο σημαντικό μνημείο από τη σειρά εκκλησιών του τύπου «σταυροειδούς μεταβατικού» στον ελλαδικό χώρο. Ένα ωραιότατο κατακόρυφο ηλιακό ρολόι κοσμεί το ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στη Μονή. Πιθανότατα ο ναός σχεδιάσθηκε ως ταφικό μνημείο του χορηγού του, του Λέοντα, Πρωτοσπαθάριου (οστιάριος, εκκλησιαστικός αξιωματούχος και στρατηγός, διοικητής του θέματος της Ελλάδας που είχε έδρα τη Θήβα) της Ανακτορικής φρουράς του Βυζαντινού αυτοκράτορα (873/874 μ.Χ.).

Η Μονή και ο ναός

Η Μονή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου ή Μονή της «Παναγίας Σκριπούς» βρίσκεται στην ομώνυμη περιοχή – σημερινός Αθάμας – στον Ορχομενό της Βοιωτίας, απέναντι από τον αρχαιολογικό χώρο της πόλης και την αρχαία Ακρόπολη του Ορχομενού. Στην ευρύτερη περιοχή ο περιηγητής Πausanias (9, 38, 1) μνημονεύει δύο ιερά των Χαρίτων και του Διονύσου, τα οποία δεν έχουν μέχρι σήμερα βρεθεί, αλλά πρέπει κατά πάσαν πιθανότητα να βρίσκονταν στη θέση όπου το 874 μ.Χ. χτίστηκε η Μονή της Παναγίας Σκριπούς. Αυτό άλλωστε μαρτυρούν οι ανασκαφικές εργασίες που απεκάλυψαν εξωτερικά – στον περίβολο του ναού – ένα κτίσμα μυκηναϊκής περιόδου. Επίσης στο εσωτερικό του ναού απεκάλυψαν την ύπαρξη παλαιοχριστιανικού ψηφιδωτού.

Η Μονή της Παναγίας Σκριπούς είναι κτίσμα του 9ου αιώνα μ.Χ. και από το αρχικό συνολικό συγκρότημα σήμερα σώζεται μόνον το Καθολικό, αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου, αλλά και στους αποστόλους Πέτρο και Παύλο, όπως άλλωστε αποδεικνύει το τρισυπόστατο Ιερό Βήμα. Πράγματι, τα δύο ανατολικά πλάγια κλίτη δεν λειτουργούν ως πρόθεση και διακονικό, αλλά σύμφωνα με τις επιγραφές ως παρεκκλήσια των Αγίων Πέτρου και Παύλου «ων Ρώμης βώλαξ ιερήν κόνιν αμφικαλύπτει», κατά το χαραγμένο εκεί εξαιρετικό επίγραμμα.

Ο ναός της Παναγίας Σκριπού της Βοιωτίας, αποτελεί το πιο σημαντικό μνημείο από τη σειρά εκκλησιών του τύπου «σταυροειδούς μεταβατικού» στον ελλαδικό χώρο και είναι το μεγαλύτερο και πολυτελέστερο γνωστό μνημείο της εποχής, έξω από την Κωνσταντινούπολη. Η μοναστηριακή αυτή εκκλησία ξεχωρίζει για το μέγεθος (22,30 ? 18,60 μέτρα), χωρίς τον νάρθηκα, για την πλούσια μαρμάρινη διακόσμηση και τέλος για τις ιστορικές πληροφορίες που παρέχουν 4 επιγραφές με μνημειακή έκφραση. Από αυτές μαθαίνουμε ότι ο ιδρυτής του ναού είναι ο Λέων «βασιλικός Πρωτοσπαθάριος, και επί των οικιακών», δηλαδή αρχηγός των σπαθαρίων – της ανακτορικής φρουράς – στο Ιερό Παλάτιον στην Κωνσταντινούπολη. Ο Λέων ήταν ο ιδιοκτήτης της περιοχής «χώρον επικρατέων τε παλαιοτάτου Ορχομένοιο» και πως έχτισε την εκκλησία το 873/874 μ.Χ. Πράγματι, όσον αφορά τη χρονολογία κτίσεως είμαστε απόλυτα βέβαιοι, επειδή μια γραπτή επιγραφή, που είναι ενσωματωμένη στο εξωτερικό της αψίδας του ιερού, αναγράφει τόσο τη χρονολογία κατασκευής του καθολικού, το 874 μ.Χ., όσο και τον χορηγό-κτήτορα της Μονής, τον Λέοντα.

Δεν γνωρίζουμε με βεβαιότητα από που προέρχεται η περίεργη ονομασία Σκριπού για τη Μονή, που σημειωτέον είναι το αρχαιότερο Βυζαντινό μνημείο της Βοιωτίας και ένα από τα σπουδαιότερα της Ελλάδας. Η εκκλησία πάντως εξωτερικά είναι γεμάτη από επιγραφές και πιθανότατα σ' αυτές τις εντοιχισμένες επιγραφές να οφείλεται το όνομα Σκριπού, από το λατινικό scriptus, που σημαίνει επιγραφή (inscription). Ο ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου είναι εγγεγραμμένος σταυροειδής με τρούλο, με προεξέχουσες τις κεραίες του σταυρού και στενό νάρθηκα δυτικά. Στην τοιχοδομία του έχει χρησιμοποιηθεί άφθονο έτοιμο αρχαίο υλικό (όπως συμβαίνει σε πολλούς χριστιανικούς ναούς της εποχής) το οποίο προέρχεται από τον κοντινό αρχαιολογικό χώρο της ιστορικής πόλης του Ορχομενού. Έτσι, έχουν χρησιμοποιηθεί σπόνδυλοι κίωνων, πελεκημένα αγκωνάρια, ακόμη και επιτύμβιες στήλες που δημιουργούν απροσδόκητα κοσμήματα και αποχρώσεις στους μεγάλους επίπεδους τοίχους.

Το μνημείο αυτό είναι προσπάθεια μετάβασης από την παλαιοχριστιανική Βασιλική (Αρχιτεκτονική) στον Βυζαντινό ρυθμό. Ο ναός διασώζει θαυμάσια παλαιοχριστιανικά γλυπτά, σπάνιες επιγραφές της χριστιανικής, αλλά και της προχριστιανικής περιόδου, που χρησιμοποιήθηκαν ως οικοδομικό υλικό. Πιθανότατα ο ναός να σχεδιάστηκε ως ταφικό μνημείο του χορηγού του (μολονότι αυτό δεν συνηθιζόταν στη Βυζαντινή Ελλάδα) και ίσως το κατακόρυφο ηλιακό ρολόι που κοσμεί τον ναό να είναι ένα είδος αναφοράς στην αιώνια ζωή. Ούτως ή άλλως ο κτήτορας του ναού θέλησε το κτίσμα αυτό να έχει: «τερπνόν αποστίλβον περικαλλέα πάντοθεν αίγλην». Ο γλυπτικός διάκοσμος του καθολικού της Μονής είναι πλούσιος στις εσωτερικές και εξωτερικές του επιφάνειες, πολλά γλυπτά μέλη όμως (από αρχαίους ναούς ή και από πρωτοχριστιανικό νεκροταφείο) είναι ενσωματωμένα και στα μεταγενέστερα κελιά, νότια του καθολικού και στο πρόπυλο δυτικά, ενώ άλλα βρίσκονται στις αποθήκες. Τα παλαιότερα κελιά της Μονής βρίσκονται δυτικά από τα νεότερα, σε ένα κτίριο που αποτελείται από πέντε διαδοχικούς κεραμοσκεπείς χώρους.

Σύμφωνα με τις αρχαιολογικές έρευνες οι παλαιότερες από τις τοιχογραφίες που κοσμούν τον ναό είναι του 12ου αιώνα μ.Χ. Από το 1930 μ.Χ. εκτελούνται εργασίες αναστήλωσης, όπως και εργασίες για τη συντήρηση και καθαρισμό των τοιχογραφιών, ενώ το 1939 μ.Χ. κτίστηκε (σε σχέδια του Υπουργείου Πολιτισμού) και το κωδωνοστάσιο του ναού, που βρίσκεται βορειοδυτικά στον χώρο της μονής.

Το ιστορικό αυτό μνημείο εντάχθηκε στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 1994-1999 μ.Χ., στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας. Και ενώ ολοκληρωνόταν η αποκάλυψη και η συντήρηση των τοιχογραφιών των ιερών, καθώς και η στερέωση και ο καθαρισμός των γλυπτών του νάρθηκα, ο ναός υπέστη εμπρησμό. Από τη φωτιά προκλήθηκαν σοβαρές ζημιές, ωστόσο σε μια πρώτη φάση συντελέστηκε με αμμοβολή ο καθαρισμός του εσωτερικού ναού από την καπνιά, ενώ τώρα αναμένεται η έναρξη των εργασιών της δεύτερης φάσεως για την αποκατάσταση των καμένων παραθυρόφυλλων και των τοιχογραφιών του νάρθηκα.

Η Παναγία Σκριπού για πολλά χρόνια λειτούργησε ως ανδρικό μοναστήρι, ενώ τα τελευταία χρόνια λειτουργεί ως ενοριακός ναός. Ως το 1821 μ.Χ. διατηρούσε 60 καλογέρους, που διαλύθηκαν το 1926 μ.Χ. μετά την απαλλοτρίωση των κτημάτων του μοναστηριού. Πανηγυρίζει στις 15 Αυγούστου, γιορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, στις 23 Αυγούστου, απόδοση της εορτής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, αλλά και στις 10 Σεπτεμβρίου, ημέρα κατά την οποία, το έτος 1943 μ.Χ., ο Ορχομενός και οι κάτοικοί του σώθηκαν με θαύμα της Παναγίας από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής που ήθελαν να κάψουν την πόλη και να σκοτώσουν τους κατοίκους της.

Το κατακόρυφο ηλιακό ρολόι του καθολικού

Ένα ωραιότατο κατακόρυφο ηλιακό ρολόι, ίσως το ωραιότερο από όλα τα Βυζαντινά ηλιακά ρολόγια της Ελλάδας, κοσμεί τον ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στη Μονή της Παναγίας Σκριπούς. Φαίνεται ότι ηλιακό ρολόι τοποθετήθηκε στο ναό τη χρονολογία κατασκευής του καθολικού, το 874 μ.Χ., και έτσι είναι το αρχαιότερο από όλα τα μεσαιωνικά-βυζαντινά κατακόρυφα ηλιακά ρολόγια της Ελλάδας! Αυτό άλλωστε σημειώνει ο αείμνηστος διαπρεπής αρχαιολόγος, βυζαντινολόγος, αρχιτέκτονας και καθηγητής στο Πολυτεχνείο και στο Πανεπιστήμιο Αθηνών Αναστάσιος Ορλάνδος (1935/36).

Το κατακόρυφο αυτό ηλιακό ρολόι είναι σκαλισμένο στην εξωτερική επιφάνεια ενός μαρμάρινου ορθογώνιου δομικού λίθου του όλου κτιρίου στον νότιο τοίχο του ναού. Οι διαστάσεις του ορθογώνιου αυτού παραλληλεπίπεδου είναι 125 cm μήκος, 35 cm πλάτος και 66 cm ύψος. Η ωρολογοπλάκα (125 cm - 66 cm) φέρει μόνο δέκα ωρικές γραμμές, αριθμημένες με την αρχαία ελληνική αρίθμηση: Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ και Ι, ενώ φέρει και τη γραμμή του ορίζοντα. Βρίσκεται εντοιχισμένη στο νότιο τοίχο του Καθολικού, σε ύψος περίπου 2 μέτρα από το έδαφος.

Οι ωρικές γραμμές, μήκους 50 cm, τελειώνουν σε ένα χαραγμένο ημικύκλιο, ακτίνας 50 cm, ενώ τα καλλιγραφικά κεφαλαία γράμματα του ελληνικού αλφαβήτου είναι σημειωμένα στο τέλος των ωρικών γραμμών εντός ενός κυκλικού δακτυλίου, που σχηματίζεται από το πρώτο ημικύκλιο των 50 cm και από ένα δεύτερο ημικύκλιο ακτίνας 58 cm. Η μαρμάρινη ωρολογοπλάκα έξω από το ημικύκλιο, αριστερά και δεξιά είναι διακοσμημένη με δύο γλυπτά παγώνια, εκ των οποίων το ένα κοιτά προς την Ανατολή και το άλλο προς τη Δύση. Το πρώτο είναι μεγαλύτερο σε μήκος από το δεύτερο γιατί έχει μεγαλύτερο μήκος ουράς. Το δεξιό παγώνι έχει συνολικό μήκος 46 cm, ενώ το αριστερό, όπως βλέπουμε την ωρολογοπλάκα, έχει μήκος 42 cm. Οι παραστάσεις των πτηνών αυτών πιθανότατα είναι ένα είδος αναφοράς στην αιώνια ζωή. Επιπλέον κάτω από τις ώρες Ε και Ζ, υπάρχει και κάποια άλλη γλυπτή διακόσμηση. Ένα άνθος κάτω από το Ε και ένα άλλο όμοιο του κάτω από το Ζ, ενώ ενδιάμεσα τα συνδέει σαν είδος μίσκου, ένα αγκιστροειδές σκάλισμα.

Σημειώνουμε ότι τα διακοσμητικά στοιχεία της παλαιοχριστιανικής τέχνης προέρχονται από τον ελληνικό «εθνικό» κόσμο. Στην παλαιοχριστιανική τέχνη εμφανίζεται σύνολο από γλυπτές απεικονίσεις και παραστάσεις που είναι κοινές στον ειδωλολατρικό κόσμο, όπως άνθη, πτηνά, δελφίνια κ.ά. Αργότερα εμφανίζονται συμβολικές παραστάσεις, όπως ο ιχθύς, ένας κλάδος φοίνικα, ο αμνός, η περιστέρα και τα παγώνια. Ο ιχθύς συμβολίζει τον Ιησού Χριστό (η περίφημη ακροστιχίδα Ιησούς Χριστός Θεού Υιός Σωτήρ). Η περιστέρα συμβολίζει την αγνότητα και το Άγιο Πνεύμα. Τέλος, τα παγώνια συμβολίζουν την αιώνια ζωή στον παράδεισο. Π.χ. επιτύμβια επιγραφή ΒΜΧ 400 (5ος – 6ος μ.Χ. αιώνας) με παράσταση αντικριστών παγωνιών στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο Αθηνών. Ακόμα και σήμερα τα παγώνια είναι πολύ συνηθισμένο μοτίβο στις ελληνικές εκκλησίες. Παγώνια βρίσκονται σκαλισμένα στο ξυλόγλυπτο, τέμπλο των ναών, στον ξυλόγλυπτο επιτάφιο και κοσμούν πολλές πρόσφατες εκκλησίες, όπως ο ναός των Εισοδίων της Θεοτόκου στην ομώνυμη Μονή κοντά στον Ωρωπό Αττικής.

Δυστυχώς σε αυτό το ηλιακό αυτό ρολόι, ενώ φαίνεται η θέση του γνώμονα, αυτός έχει καταστραφεί ή έχει κλαπεί και γι' αυτό τον λόγο δεν βρίσκεται στη θέση του. Το επίπεδο κατακόρυφο ηλιακό ρολόι της Παναγίας Σκριπούς, ασχέτως από τους αριθμούς που έχει γραμμένους στο τέλος των ωρικών γραμμών, διαιρεί την ημέρα όχι σε δέκα αλλά σε έντεκα ώρες, αφού στο ημικύκλιό του υπάρχουν έντεκα τομείς, όπως ακριβώς και στο ηλιακό ρολόι του Αγίου Λαυρεντίου στο Πήλιο.

Η οριζόντια γραμμή της άνω πλευράς του ηλιακού ρολογιού αντιπροσωπεύει τον ορίζοντα, και το μεσημέρι, στον αληθινό ηλιακό χρόνο, ο Ήλιος θα πέφτει στον μεσημβρινό, που αντιπροσωπεύεται από μια κατακόρυφη γραμμή κάθετη στη γραμμή του ορίζοντα. Αυτή η γραμμή δεν υπάρχει στο ηλιακό ρολόι αυτό. Συνήθως παρουσιάζεται στα ηλιακά ρολόγια που φέρουν μονές ωρικές γραμμές, για παράδειγμα έντεκα ωρικές γραμμές (δηλαδή δώδεκα ώρες) και σημειώνεται στο τέλος της έκτης ώρας, ούτως ώστε η έκτη ώρα να βρίσκεται στο μέσον, ενώ συμμετρικά αριστερά και δεξιά της να βρίσκονται από πέντε ωρικές γραμμές. Ούτως ή άλλως σε ένα τέτοιο επίπεδο κατακόρυφο ηλιακό ρολόι, τοποθετημένο σωστά στον τοίχο του καθολικού της Μονής με νότιο προσανατολισμό, το φως του Ήλιου δεν μπορεί να πέφτει ποτέ πάνω από τη γραμμή του ορίζοντα. Παράλληλα κάθε διάστημα κάτω από τον ορίζοντα θα αποτελεί περιοχή στην οποία οι ηλιακές ακτίνες θα πέφτουν οπωσδήποτε κάποια στιγμή του έτους.

Το θαύμα της Μεγαλόχαρης στον Ορχομενό

Στις 8 Σεπτέμβρη του 1943 μ.Χ. οι Ιταλοί συνθηκολόγησαν και στην αρχή αρνήθηκαν να παραδώσουν τον οπλισμό τους στους συμμάχους τους Γερμανούς. Τότε η περιφερειακή οργάνωση του Ε.Α.Μ. Ορχομενού θεώρησε ότι μπορούσε να επωφεληθεί και να παραλάβει αυτή τον ιταλικό οπλισμό. Γι' αυτό παρακίνησε τους οπλισμένους και μη Ορχομενίους να κινηθούν προς τη Λειβαδιά. Οι Γερμανοί όμως κύκλωσαν και αφόπλισαν τους Ιταλούς κι όταν έμαθαν για τις προθέσεις των Ορχομενίων έστειλαν εναντίον τους την άλλη μέρα, 9 Σεπτέμβρη, απόσπασμα με τεθωρακισμένα. Οι Ορχόμενιοι, που είχαν φτάσει στο μεταξύ στο σταυροδρόμι του Αγίου Ανδρέα, ανέτοιμοι και αδιοργάνωτοι καθώς ήσαν, σκόρπισαν στη γύρω περιοχή με κατεύθυνση οι περισσότεροι τον απόμερο Διόνυσο. Οι Γερμανοί όμως συνέχισαν την καταδίωξη με σκοπό να επιβάλλουν αντίποινα στον Ορχομενό, όπως ήταν η συνηθισμένη τακτική τους.

Τη νύχτα της 9ης προς τη 10η Σεπτεμβρίου 1943 μ.Χ. λίγα μέτρα πιο κάτω από την εκκλησία της Παναγίας, τα γερμανικά τανκς ακινητοποιήθηκαν χωρίς να υπάρχει κανείς φανερός λόγος. Όπως εξιστόρησε ο επικεφαλής του γερμανικού αποσπάσματος Χόφμαν, η μορφή της Παναγίας φανερώθηκε στο νυχτερινό ουρανό.

Μετά το τέλος του πολέμου ο επικεφαλής επέστρεψε προσκυνητής στην Παναγία της Σκριπούς, χαρίζοντας στο ναό μια εικόνα με την αναπαράσταση του οράματός του. Από τότε σχεδόν κάθε χρόνο επεστρέφει στο ναό για να προσκυνήσει στις 10 Σεπτεμβρίου. Για το λόγο αυτό η Παναγία της Σκριπούς, εκτός των άλλων ημερομηνιών, γιορτάζει και στις 10 Σεπτεμβρίου με λιτανεία και μεταφορά της εικόνας, στον τόπο που ακινητοποιήθηκαν τα τανκς.

Οι Επιγραφές του Ναού

Γύρω από τον Ιερό Βυζαντινό Ναό της Παναγίας Σκριπούς (ή Ορχομενιώτισσας), όπως προείπαμε, υπάρχουν διάσπαρτες επιγραφές, οι οποίες παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για την ίδρυση του Ιερού Ναού. Χαρακτηριστικό γνώρισμα των επιγραφών είναι η ελληνική γλώσσα, στην οποία είναι γραμμένες.

Η κυρίως κτητορική επιγραφή για την ίδρυση του Ιερού Ναού αναφέρει χαρακτηριστικά:

«ΠΑΝΑΓΗΑ ΘΕΟΤΩΚΕ ΣΥΝ ΤΟ ΜΟΝΩΓΕΝΗ ΣΟΥ ΙΥΩ ΒΟΗΘΙ ΤΟΥ ΣΟΥ ΔΟΥΛΟΥ ΛΕΩΝΤΟΣ ΒΑΣΙΛΗΚΟΥ ΠΡΟΤΩΣΠΑΘΑΡΙΟΥ ΚΕ ΕΠΙ ΤΟΝ ΟΙΚΗΑΚΩΝ ΣΥΝ ΤΙ ΣΥΝΕΥΝΩ ΚΕ ΤΥΣ ΦΙΛΤΑΤΥΣ ΤΕΚΝΥΣ ΑΥΤΟΥ ΕΚ ΠΟΘΟΥ ΚΕ ΠΗΣΤΕΟΣ ΜΕΓΙΣΤΙΣ ΑΝΑΣΤΙΣΑΝΤΟΣ ΤΟΝ ΣΟΝ ΑΓΙΩΝ ΝΑΟΝ.ΑΜΗΝ».

Η επιγραφή αυτή πέρα από τα παροράματα που παρουσιάζει, μας αφήνει να υποθέσουμε ότι ο παλαιοχριστιανικός ναός τιμόταν στο όνομα της Παναγίας και ήταν ερειπωμένος στα χρόνια του Λέοντα. Αυτό το ναό,, μας λέει η επιγραφή «ανέστησε» ο Λέων ο Πρωτοσπαθάριος, ο επίτροπος των βασιλικών κτημάτων μαζί με τη σύζυγό του και τα αγαπημένα του τέκνα, από πόθο και πολύ μεγάλη πίστη.

Ο κτήτορας του ναού της Παναγίας είναι γνωστός και από άλλες μαρτυρίες, από σωζόμενα μολυβδόβουλλα, στα οποία αναγράφεται ως «Βασιλικός οσιάριος, επί των οικιακών και άρχων Θηβιτών (Θηβαίων) και Ελλάδος», όπως παρατηρεί ο τότε Μητροπολίτης Θηβών και Λεβαδείας Ιερώνυμος.

Μια παραπλήσια επιγραφή αναφέρει ότι η Εκκλησία κτίστηκε:

«+ΕΠΗ ΒΑΣΙΛΙΟΥ Κ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΛΕΩΝΤΟΣ ΤΟΝ ΘΗΩΤΑΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΤΟΝ ΡΩΜΕΟΝ».

Οι πιο πάνω επιγραφές περιζώνουν την κόγχη του Αγίου Βήματος της Παναγίας κατά τρόπο ωραιότατο και ανεπανάληπτο.

Στη δυτική πλευρά του νάρθηκα και στην αριστερή γωνία βρίσκεται επιγραφή με χαραγμένα γράμματα και με κείμενο που αποτελείται από δώδεκα τρίμετρους ιαμβικούς στίχους. Η επιγραφή αναφέρει:

«ΟΥ ΦΘΟΝΟΣ ΟΥΔΕ ΧΡΟΝΟΣ ΠΕΡΙΜΗΚΕΤΟΣ ΕΡΓΑ ΚΑΛΥΨΕΙ ΣΩΝ ΚΑΜΑΤΩΝ ΠΑΝΑΡΙΣΤΕ ΒΥΘΩ ΠΟΛΥΧΑΝΔΕΙ ΛΗΘΗΣ ΕΡΓΑ ΕΠΕΙ ΒΟΟΩΣΙ ΚΑΙ ΟΥ ΛΑΛΕΟΝΤΑ ΠΕΡ ΕΜΠΗΣ ΚΑΙ ΤΟΔΕ ΓΑΡ ΤΕΜΕΝΟΣ ΠΑΝΑΟΙΔΙΜΟΝ ΕΞΕΤΕΛΕΣΑΣ ΜΗΤΡΟΣ ΑΠΕΙΡΟΓΑΜΟΥ ΘΕΟΔΕΓΜΟΝΟΣ ΙΦΙΑΝΑΣΣΗΣ ΤΕΡΠΝΟΝ ΑΠΟΣΤΙΛΒΩΝ ΠΕΡΙΚΑΛΛΕΑ ΠΑΝΤΟΘΕΝ ΑΙΓΛΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ Δ ΕΚΑΤΕΡΩΘΕΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩ ΕΣΤΑΤΟΝ ΑΜΦΩ ΩΝ ΡΩΜΗΣ ΒΩΛΑΞ ΙΕΡΗΝ ΚΟΝΙΝ ΑΜΦΗΚΑΛΥΠΤΕΙ ΖΩΙΣ ΕΝ ΘΑΛΙΗΙΣΙΙ ΧΡΟΝΩΝ ΕΠ ΑΠΕΙΡΟΝΑ ΚΥΚΛΑ Ω ΠΟΛΥΑΙΝΕ ΛΕΟΝ ΠΡΩΤΟΣΠΑΘΑΡΙΕ ΜΕΓΙΣΤΕ ΓΗΘΟΜΕΝΟΣ ΚΤΕΑΤΕΣΣΙ ΚΑΙ ΕΝ ΤΕΚΕΕΣΣΙΝ ΑΡΙΣΤΟΙΣ ΧΩΡΟΝ ΕΠΙΚΡΑΤΕΩΝ ΤΕ ΠΑΛΑΙΦΑΤΟΥ ΟΡΧΟΜΕΝΟΙΟ.+»

Δηλαδή: «ούτε ο φθόνος, αλλά ούτε και ο χρόνος θα καλύψει στο βυθό της λήθης τα έργα του Λέοντα του Πρωτοσπαθάριου, ο οποίος κατείχε σαν κτήμα του τον Ορχομενό. Και τα έργα αυτά τα οποία θα βοούν διαμέσου των αιώνων είναι το «παναοίδιμο τέμενος της απειρογάμου μητρός» και τα δύο παρεκκλήσια των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, των οποίων την ιερή σκόνη καλύπτει η γη της Ρώμης».

Στα παρεκκλήσια των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου αναφέρονται και οι επιγραφές που βρίσκονται στους τοίχους της προθέσεως και του διακονικού. Στο βόρειο τοίχο της προθέσεως βρίσκεται η κτητορική επιγραφή για το παρεκκλήσιο του Αποστόλου Παύλου:

«+ ΕΚΑΛΗΕΡΓΗΣΕ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΕΟΝ Ο ΠΑΝΕΥΦΙΜΟΣ ΒΑΣΗΛΗΚΟΣ ΠΡΟΤΟΣΠΑΘΑΡΙΟΣ ΚΑΙ ΕΠΗ ΤΟΝ ΥΚΙΑΚΟΝ ΥΠΕΡ ΛΥΤΡΟΥ ΚΑΙ ΑΦΕΣΕΩΣ ΤΟΝ ΠΟΛΛΩΝ ΑΥΤΟΥ ΑΜΑΡΤΗΩΝ ΕΤΟΥΣ ΑΠΟ ΚΤΗΣΕΩΣ ΚΟΣΜΟΥ ΕΞΑΚΙΣΧΗΛΙΟΣΤΟ ΤΡΙΑΚΟΣΗΣΟΣΤΩ ΟΓΔΟΗΚΟΣΤΩ Β.»

Στο νότιο τοίχο του διακονικού βρίσκεται η κτητορική επιγραφή του παρεκκλησίου του Αποστόλου Πέτρου: «+ ΕΚΑΛΗΕΡΓΗΣΕΝ ΤΩΝ ΝΑΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΚΟΡΥΦΕΟΥ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΛΕΟΝ Ω ΠΑΕΥΦΙΜΟΣ ΒΑΣΙΛΗΚΟΣ ΠΡΟΤΟΣΠΑΘΑΡΗΟΣ ΚΑΙ ΕΠΗ ΤΩΝ ΥΚΗΑΚΩΝ ΥΠΕΡ ΛΥΤΡΟΥ ΚΑΙ ΑΦΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΟΛΛΩΝ ΑΥΤΟΥ ΑΜΑΡΤΗΩΝ ΕΠΗ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ. ΑΜΗΝ».

Οι επιγραφές αυτές, που όπως και η κυρίως κτητορική επιγραφή είναι γραμμένες με όμορφα ανάγλυφα, αλλά ανορθόγραφα γράμματα, μας αναφέρουν ότι τα παρεκκλήσια αυτά είναι αφιερωμένα στους Αποστόλους Πέτρο και Παύλο και κτίστηκαν από το Λέοντα τον Πρωτοσπαθάριο έξι χιλιάδες τριακόσια ογδόντα δύο χρόνια από κτίσεως κόσμου επί Πατριαρχείας του Οικουμενικού Πατριάρχη Ιγνατίου, δηλαδή το έτος 873 με 874 μ.Χ.

Τέλος μεταγενέστερη φορητή επιγραφή στην είσοδο του Ιερού Ναού της Παναγίας Σκριπούς αναφέρει τα κάτωθι:

«Ο ΦΕΡΩΝΥΜΟΣ ΝΑΟΣ ΟΥΤΟΣ ΤΙΣ ΘΥ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΩΚΟΔΟΜΗΘΗ ΕΠΙ ΛΕΟΝΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣΠΑΘΑΡΙΟΥ ΑΠΟ ΚΤΗΣΕΩΣ ΚΟΣΜΟΥ 6382 ΗΤΟΙ ΤΩ 874 Μ.Χ. ΚΑΙ ΕΠΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ ΚΑΙ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΩΝΠΟΛΕΩΣ ΣΧΕΔΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗΝ ΤΟΥ ΣΧΙΣΜΑΤΟΣ ΤΩΝ 32 ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΟΤΘΟΔΕΟΥ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ».

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Το θαύμα της Παναγίας Σκριπούς στον Ορχομενό

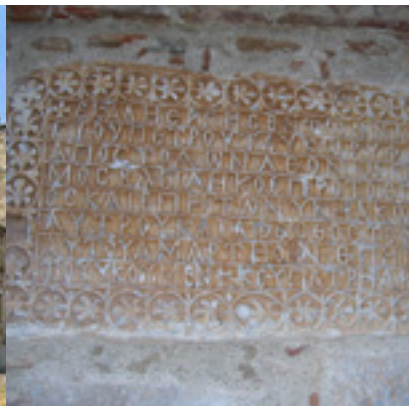
Ο ναός της Παναγίας Σκριπούς στον Ορχομενό

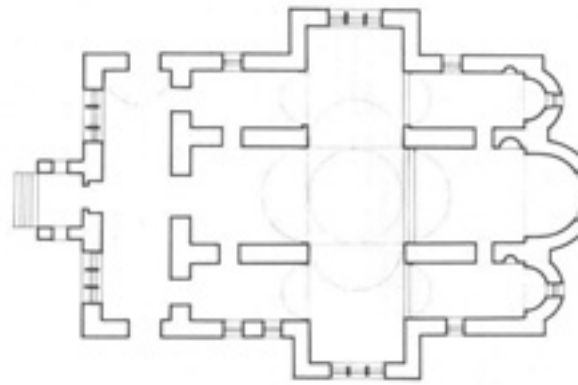
Ο ναός της Παναγίας Σκριπούς στον Ορχομενό

Ο ναός της Παναγίας Σκριπούς στον Ορχομενό

Επιγραφή στη Σκριπού, στα δεξιά της εισόδου

Κάτοψη του Ναού της Παναγίας Σκριπούς στον Ορχομενό

Οπτικοακουστικό Υλικό

Παραπομπές

- [Βοιωτικός Κόσμος](#)
- [ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ](#)
- [ΡΩΜΙΟΣΥΝΗ ΜΚΟ Πατριαρχείου Ιεροσολύμων](#)